

Ell i ella

Si en una llengua com és ara el català, el subjecte del verb pot ésser sobreentès, i de què serveixen, els pronoms personals forts? El subjecte d'una oració com *Vaig dir que sí* no pot ésser sinó *jo* i, d'altra banda, contràriament al que s'esdevé, per exemple, en francès, una construcció com la que acabem d'indicar, amb el subjecte sobreentès, és no únicament gramaticalment possible sinó ben usual. Però no costa gaire d'adonar-se que no és igual dir *Vaig dir que sí* que *Jo vaig dir que sí*.

Amb la primera construcció ens limitem a indicar una acció realitzada pel qui parla, amb la segona, en què el subjecte és explícitament esmentat, es destaca el paper del subjecte amb un èmfasi molt especial, car s'estableix gairebé una oposició entre *jo* i *els altres*: *Jo vaig dir que sí* pot arribar a suposar un enunciat paral·lel com *Els altres van dir que no* o, si més no, *Em desentenc del que van dir els altres*.

I, en el cas dels pronoms de tercera persona, especialment del singular, molt sovint es vol marcar amb el seu ús l'oportunitat entre els dos gèneres gramaticals o l'especificació de l'un amb la consegüent exclusió de l'altre. I diem

especialment del singular perquè l'existència de la parella és encara un fet normal entre nosaltres, d'una presència constant en la societat de què formem part: *Ell se'n moria de ganes però ella va dir que no*. Una frase com *Ell no dirà res* pot perfectament donar-ne a entendre una altra com *Ignorem si ella ho dirà o no*. (El castellà, contràriament al català, permet també oposicions semblants en la primera i la segona persones del plural.)

Aquesta funció especial dels pronoms personals forts no és pas exclusiva dels casos en què fan de subjecte sinó que també la tenen quan s'usen en frases preposicionals. És ben sabut que en algunes d'aquestes frases, amb la preposició *de*, quan indiquen relació de propietat o pertinència, lloc, etc., els grups *de mi*, *de tu*, *d'ell*, etc., són generalment reemplaçats pels pronoms possessius *meu*, *teu*, *seu*, etc. Resulta aleshores impropri, tal com fa algú, de dir *a casa d'ell* per *a casa seva*, *davant d'ell* per *davant seu*, *la tia d'ell* per *la seva tia*, etc. Diem impropri, no incorrecte. El que cal és fer la distinció. Així, habitualment, parlant d'ell, direm *Era la seva tia*, però parlant d'una parella ens pot convenir de dir *Era la tia d'ell*, amb què sobreentem *no la d'ella*.